

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020/21 – 2021/22

(skrajne daty)

rok akademicki 2020/2021 i nast.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Chwyty retoryczne
Kod przedmiotu*	IXC11a/J
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	Fakultatywny (do wyboru)
Język wykładowy	polski
Koordynator	Dr hab. prof. UR Magdalena Patro-Kucab
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. prof. UR Magdalena Patro-Kucab; dr Grażyna Ewa Błachowicz-Wolny

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
4			20						3

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

POSIADANIE PRZEZ STUDENTA PODSTAWOWEJ WIEDZY Z HISTORII RETORYKI

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zapoznanie studentów z prawami retoryki, mechanizmami perswazji, argumentacji i manipulacji
C ₂	Zapoznanie studentów ze środkami i figurami retorycznymi oraz ich wykorzystaniem w praktyce zawodowej

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	ZNA PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ	K_Wo6
EK_02	ROZUMIE KONIECZNOŚĆ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH	K_W11
EK_03	POTRAFI PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE I POMYSŁY ORAZ PRZEKONYWAĆ DO NICH ROZMÓWCÓW	K_U01, K_U12
EK_04	ROZUMIE POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	K_K02

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Style retoryczne, figury retoryczne oraz reguły ich stosowania w celu osiągnięcia zamierzonych efektów wypowiedzi. Z wykorzystaniem właściwych tekstów oraz samodzielnymi próbami oratorskimi.
2. Etykieta językowa: Grzeczność w wywiadzie prasowym; Językowe strategie grzeczności w dyskusji; Akty etykiety językowej wyrażające brak zgody z opinią rozmówcy; Sposoby kończenia rozmowy w sytuacji oficjalnej.
3. Język polityki a współczesna kultura polityczna: Język polityki; Wykorzystanie ironii do walki politycznej; Językowe środki zwalczania przeciwnika; Językowe sposoby przedstawiania i komentowania wydarzeń politycznych; „Przyklejanie etykietek”; Prostowanie jako specyficzny środek manipulacji tekstowo-językowej.
4. Komplement – jedna z najpotężniejszych retorycznych strategii świata: Komplement i komplementowanie jako strategia komunikacyjna; Wprowadzenie do sztuki komplementowania; Komplementy z całego świata; Urok językowej wirtuozerii – poradnik jak prawić komplementy.
5. Retoryczne, stylistyczne i pragmalingwistyczne sposoby i funkcje argumentowania: Teoria ar-

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

gumentacji a wpływ na odbiorcę; Analiza argumentów; Argumenty poparte autorytetem i przykładem.
6. Erystyka – sztuka dyskutowania w celu odniesienia zwycięstwa w dyskusji. Sofizmaty. Podstawowe chwyttery erystyczne. Z wykorzystaniem właściwych tekstów oraz samodzielnyimi próbami oratorskimi.
7. Sztuka słowa – „żeby nas czytano i rozumiano, a tekst był poprawny i przekonujący”.

3.4 Metody dydaktyczne

DEBATA, DYSKUSJA, PROJEKTY, PREZENTACJE MULTIMEDIALNE

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów(projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	K
EK_02	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	K
EK_03	kolokwium, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć	K
EK_04	Projekt	K

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

	NA OCENĘ 2	NA OCENĘ 3	NA OCENĘ 4	NA OCENĘ 5
EK_01	STUDENT/KA NIE ZNA PODSTAWOWYCH POJĘĆ Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.	STUDENT/KA ZNA POJEDYNCZE POJĘCIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.	STUDENT/KA ROZRÓŻNIA WIĘKSZOŚĆ POJĘĆ Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.	STUDENT/KA ROZRÓŻNIA WSZYSTKIE POJĘCIA Z ZAKRESU KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIALNEJ.
EK_02	STUDENT/KA NIE ROZUMIE ISTOTY SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.	STUDENT/KA W POJEDYNCZYCH PRZYPADKACH ROZUMIE ISTOTĘ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.	STUDENT/KA W WIĘKSZOŚCI PRZYPADKÓW ROZUMIE ISTOTĘ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.	STUDENT/KA WE WSZYSTKICH PRZYPADKACH ROZUMIE ISTOTĘ SPRAWNEGO I PERSWAZYJNEGO KOMUNIKOWANIA SIĘ W RÓŻNYCH SYTUACJACH.
EK_03	STUDENT/KA NIE POTRAFI PREZENTOWAĆ WŁASNYCH POGLĄDÓW, IDEI I POMYSŁÓW ORAZ PRZEKO-	STUDENT/KA POTRAFI W POJEDYNCZYCH PRZYPADKACH PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE I PO-	STUDENT/KA POTRAFI W WIĘKSZOŚCI PRZYPADKÓW PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE I POMYSŁY	STUDENT/KA POTRAFI SAMODZIELNIE WE WSZYSTKICH PRZYPADKACH PREZENTOWAĆ WŁASNE POGLĄDY, IDEE

	NYWAĆ DO NICH ROZ- MÓWCÓW.	MYŚLY ORAZ PRZEKO- NYWAĆ DO NICH ROZ- MÓWCÓW.	ORAZ PRZEKONYWAĆ DO NICH ROZMÓW- CÓW.	I POMYSŁY ORAZ PRZE- KONYWAĆ DO NICH ROZMÓWCÓW
EK_o4	STUDENT/KA NIE ROZU- MIE POTRZEBY ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W DOSTATECZNY M STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU POSIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W DOBRYM STOPNIU PO- TRZEBĘ ROZWOJU POSIA- DANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY	STUDENT/KA ROZUMIE W BARDZO DOBRYM STOPNIU POTRZEBĘ ROZWOJU PO- SIADANYCH PRZEZ SIEBIE UMIEJĘTNOŚCI I WIEDZY

OCENA FORMATYWNA: F1. OCENA STOPNIA KOMUNIKOWANIA SIĘ NA LINII STUDENT – PROWADZĄCY, AKTYWNOŚĆ W CZASIE OMAWIANEJ TEMATYKI PRZEDMIOTU.
OCENA PODSUMOWUJĄCA: P1. OCENA Z KOŁOKWIUM NA KONIEC SEMESTRU (OBEJMUJĄCA TEMATYKĘ WSZYSTKICH OMAWIANYCH ZAGADNIEŃ.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	20
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	50
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt. ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	---
zasady i formy odbywania praktyk	---

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa:</p> <p>KWINTYLIAN, <i>KSZTAŁCENIE MÓWCY</i>, TŁ. M. BROŻEK, WROCŁAW 1951. [KS. I, II, X]</p> <p>SCHOPENHAUER A., <i>ERYSTYKA, CZYLI SZTUKA PROWADZENIA SPORÓW</i>, TŁ. B. I Ł. KONARSCY, KRAKÓW 1976.</p>
<p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>BARTHES R., <i>ANALIZA RETORYCZNA</i>, PRZEŁ. K. FALICKA, „PAMIĘTNIK LITERACKI” 1977, Z. 2, S. 251–256.</p> <p>ANTAS J., <i>O KŁAMSTWIE I KŁAMANIU</i>, KRAKÓW 1999.</p> <p>BARTHES R., <i>TEORIA TEKSTU</i>, PRZEŁ. A. MILECKI, W: <i>WSPÓŁCZESNA TEORIA BADAŃ LITERACKICH ZA GRANICĄ</i>, T. 4, CZ. 2, OPRAC. H. MARKIEWICZ, KRAKÓW 1992.</p> <p>BRALCZYK J., <i>JĘZYK NA SPRZEDAŻ</i>, WYD. 2, WARSZAWA 2000.</p>

BUTTLE D., H. KURKOWSKA, H. SATKIEWICZ, *KULTURA JĘZYKA POLSKIEGO*, WARSZAWA 1971.

CIALDINI R., *WYWIERANIE WPLYWU NA LUDZI. TEORIA I PRAKTYKA*, PRZEKŁ. B. WOJCISZKE, GDAŃSK 1999.

DZIENNIKARSTWO I ŚWIAT MEDIÓW, POD RED. Z. BAURERA I E. CHUDZIŃSKIEGO, WYD. ZMIEN. I ROZSZ., KRAKÓW 2000.

DUBISZ S., *JĘZYK I POLITYKA. SZKICE Z HISTORII STYLU RETORYCZNEGO*, WARSZAWA 1992.

FILIP G., *MISTRZOWIE GRY NA ARGUMENTY. KAŁUŻYŃSKI, TREUGUTT, BIEŃKOWSKI, RZESZÓW* 2013.

FRAS J., *DZIENNIKARSKI WARSZTAT JĘZYKOWY*, WROCŁAW 1999.

GALASIŃSKI D., *CHWALENIE SIĘ JAKO PERSWAZYJNY AKT MOWY*, KRAKÓW 1992.

GŁOWIŃSKI M., *NOWOMOWA PO POLSKU*, WARSZAWA 1990.

GRABIAS S., *JĘZYK W ZACHOWANIACH SPOŁECZNYCH*, LUBLIN 1997.

JAROSZYŃSKI CZ., JAROSZYŃSKI P., *PODSTAWY RETORYKI KLASYCZNEJ*, WARSZAWA 1998.

JĘZYK POLITYKI A WSPÓŁCZESNA KULTURA POLITYCZNA, POD RED. J. ANUSIEWICZ I B. SICIŃSKIEGO, „JĘZYK A KULTURA” 1994, T. 11. *JĘZYK W MEDIACH MASOWYCH*, POD RED. J. BRALCZYKA I K. MOSIOŁEK-KŁOSIŃSKIEJ, WARSZAWA 2001.

KAMIŃSKA-SZMAJ I., *SŁOWA NA WOLNOŚCI*, WROCŁAW 2000.

KARWAT M., *SZTUKA MANIPULACJI POLITYCZNEJ*, TORUŃ 1999.

KNIAGININOWA M., PISAREK W., *JĘZYK INFORMACJI PRASOWEJ*, KRAKÓW 1966.

KOROLKO M., *SZTUKA RETORYKI. PRZEWODNIK ENCYKLOPEDYCZNY*, WARSZAWA 1998.

KURCZ I., *PSYCHOLOGIA JĘZYKA I KOMUNIKACJI*, WARSZAWA 2000.

LICHAŃSKI J. Z., *RETORYKA. OD RENESANSU DO WSPÓŁCZESNOŚCI: TRADYCJA I INNOWACJA*, WARSZAWA 2000.

LICHAŃSKI J. Z., *RETORYKA. OD ŚREDNIOWIECZA DO BAROKU. TEORIA I PRAKTYKA*, WARSZAWA 1992.

MROZOWSKI M., *MEDIA MASOWE. WŁADZA, ROZRYWKA, BIZNES*, WARSZAWA 2001.

MYŚLIWIEC G., *TECHNIKI I TRIKI NEGOCJACYJNE*, WARSZAWA 1999.

OŻÓG K., *POLSZCZYŻNA PRZEŁOMU XX I XXI WIEKU*, RZESZÓW 2001.

PISAREK W. – PRACE WSKAZANE W PUBLIKACJI *NOWA RETORYKA DZIENNIKARSKA*, KRAKÓW 2002, S. 279–280.

PERELMAN CH., *LOGIKA PRAWNICZA. NOWA RETORYKA*, TŁ. J. PAJOR, WARSZAWA 2003.

PISAREK W., *NOWA RETORYKA DZIENNIKARSKA*, KRAKÓW 2002.

PISAREK W., *RETORYKA DZIENNIKARSKA*, KRAKÓW 2002.

RETORYKA, POD RED. R. PRZYBYLSKIEJ I W. PRZYCZYNY, KRAKÓW 2000.

RETORYKA DZIŚ, POD RED. M. BARŁOWSKIEJ, A. BUDZYŃSKIEJ-DACY, P. WILCZKA, WARSZAWA 2009.

VOLKMAN R., *WPROWADZENIE DO RETORYKI GREKÓW I RZYMIAN*, TŁUM. L. BOBIATYŃSKI, OPAC., PRZYP., BIBL. H. CICHOCKA, J. Z. LICHAŃSKI, WARSZAWA 1995.

ZIOMEK J., *RETORYKA OPISOWA*, WROCŁAW 1990.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej